

ИЗВЈЕШТАЈ О РЕАЛИЗАЦИЈИ АКЦИОНОГ ПЛАНА 2017.-2019. ГОДИНЕ

ИЗВЈЕШТАЈ ПРИПРЕМИЛА: Агенција за развој
општине Станари

Станари, јул 2021. године

УВОД

Овај извјештај има за циљ да се свим заинтересованим актерима на реалан и објективан начин представи остварења Акционог (двогодишњег) плана имплементације Интегрисане стратегије развоја Општине Станари за 2019. годину и кумулативно остварење за период 2017.-2019. године. На основу извршене анализе кључних резултата и оствареног прогреса са једне стране, те уочених тешкоћа у погледу имплементације са друге стране, у Извјештају су дате препоруке и корективне мјере које се требају узети у разматрање у наредном периоду имплементације Стратегије развоја. Стратегија развоја има у виду друштвену и економску сферу, али и аспекте заштите и унапређења животне средине и простора. Развијена је да буде оквир дефинисања заједничких циљева, подстицања локалних снага, али и одговор на изазове будућег развоја Општине и свеукупног живота у њој.

ВИЗИЈА

Општина Станари ће до 2027. постићи висок степен заштите простора, животне средине и природних ресурса, стављених у функцију одрживог развоја и остварити висок квалитет живљења за све своје становнике, кроз стварање урбаног центра и равномјерни развој осталих насељених мјеста опремљених пратећом инфраструктуром која обезбеђује основу за демографску обнову, развој економије и друштвених садржаја.

КРАТАК ОПИС ВИЗИЈЕ

Природни ресурси општине Станари основа су њеног садашњег и будућег развоја. Постојећа економска структура, заснована на експлоатацији природних ресурса захтијева да општина Станари уложи максималне напоре и на високо квалитетан начин управља својим простором, његовом намјеном и кориштењем. Само таквим поступком општина Станари може обезбиједити њихово стављање у функцију одрживог развоја општине и задовољавање садашњих и будућих потреба становништва општине. Један од основних циљева развоја општине мора бити заштита и контролисано кориштење простора и природних ресурса.

Да би се омогућио развој економије, демографска обнова становништва, као и заштита природних ресурса, потребно је простор општине Станари равномјерно и квалитетно опремити индустријском, комуналном, саобраћајном и друштвеном инфраструктуром. Један од развојних приоритета општине Станари је и урбанизација дијелова општине у насељима са највећом густином насељености и стварање урбаног центра у насељу Станари. Урбанизација простора и развој свих пратећих садржаја је основ за подизање квалитета живљења становника општине Станари и демографску обнову. Један од предуслова за урбанизацију простора је развој претходно наведене комуналне, индустријске, друштвене и путне инфраструктуре која ће истовремено омогућити основу за подизање квалитета живљења кроз квалитетне јавне услуге својим становницима, побољшати услове и квалитет становиња, омогућити развој друштвених дјелатности (школства, здравства, спорта, културе), омогућити развој економије и њену диверзификацију, те обезбиједити квалитетну заштиту природе и здравља становништва.

Стратешки циљеви произлазе из визије и стратешких фокуса и представљају конкретизацију визије и стратешких фокуса кроз дефинисање очекиваног резултата и

временског оквира остварења тих резултата. Стратешки циљеви представљају главне правце развоја који требају омогућити остваривање дефинисане визије.

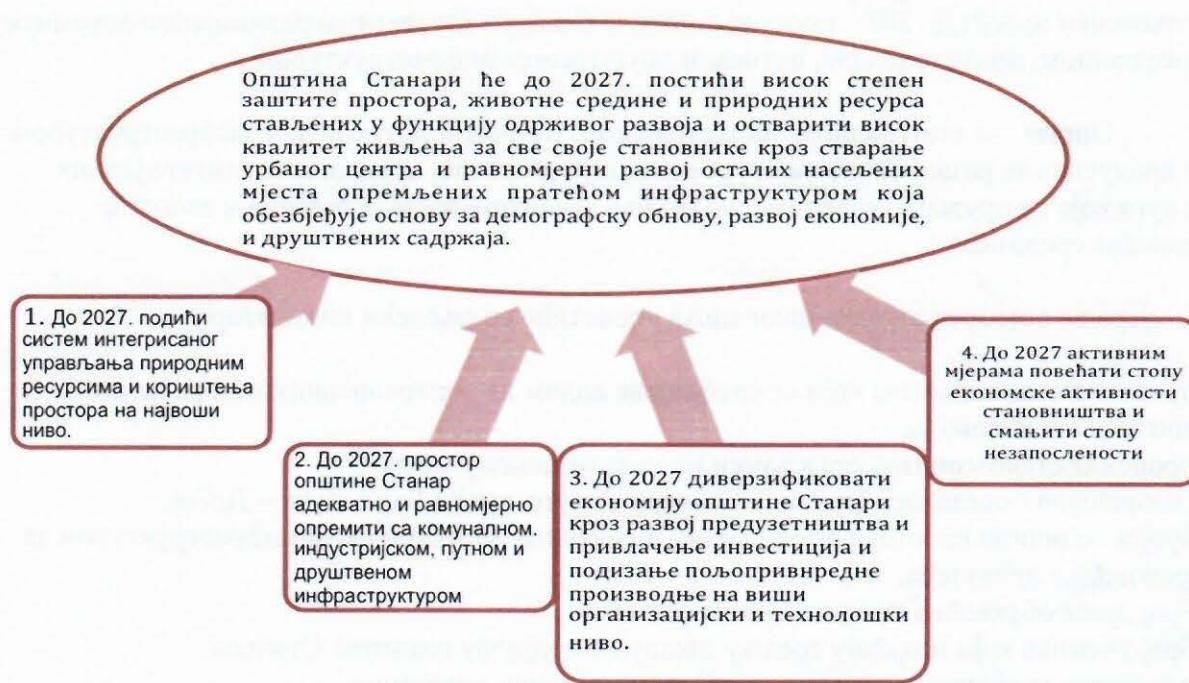
СТРАТЕШКИ ЦИЉЕВИ

Стратешки циљ 1: До 2027. подићи систем интегрисаног управљања природним ресурсима и кориштења простора на највиши ниво.

Стратешки циљ 2: До 2027. простор општине Станари адекватно и равномјерно опремити комуналном, индустријском, путном и друштвеном инфраструктуром.

Стратешки циљ 3: До 2027. диверзификовати економију општине Станари кроз развој предузетништва, привлачење инвестиција и подизање пољопривредне производње на виши организациони и технолошки ниво.

Стратешки циљ 4: До 2027. активним мјерама повећати стопу економске активности становништва и смањити стопу незапослености.

Слика 1. Визија и стратешки циљеви развоја општине Станари – извор: Интегрисана стратегија развоја општине Станари

ОПИС СТРАТЕШКИХ ЦИЉЕВА

Стратешки циљ 1: До 2027. подићи систем интегрисаног управљања природним ресурсима и кориштења простора на највиши ниво.

За успостављање интегрисаног система управљања природним ресурсима и кориштења простора потребно је усвојити Просторни план, дефинисати и усвојити друге планове потребне за провођење Просторног плана. Такође, потребно је израдити катастар загађивања животне средине на подручју општине и успоставити еколошки информациони систем и систем мониторинга животне средине. Унутар система потребно је формирати систем заштите и управљања водама, заштите и контроле квалитета ваздуха, систем управљања отпадом, систем заштите и рекултивације земљишта.

За мјерење остварења стратешког циља користиће се следећи индикатори:

- степен комплетности планова и документације за управљање простором,
- степен провођења плана управљања простором,
- успостављеност информационог система управљања и мониторинга животне средине,
- ефикасност система управљања отпадом,
- степен уређености водотока,
- степен заштите водних ресурса и изворишта воде,
- квалитет ваздуха,
- степен заштите пољопривредног земљишта,
- степен рекултивисаности девастираног земљишта.

Стратешки циљ 2: До 2027. простор општине Станари адекватно и равномјерно опремити комуналном, индустриском, путном и друштвеном инфраструктуром

Опремање комуналном, индустриском, путном и друштвеном инфраструктуром је предуслов за развој економије, урбанизацију општине, подизање квалитета јавних услуга које се пружају грађанима, подизање квалитета живота грађана и заштите животне средине.

За мјерење остварења стратешког циља користиће се следећи индикатори:

- проценат становништва који се снабдијева водом из контролисаних извора питке воде општинског водовода,
- проценат становништва прикључен на канализациону мрежу,
- саобраћајна повезаност општине Станари са ауто-путем Бања Лука – Добој,
- број и величина простора опремљених потребном индустриском инфраструктуром за производна предузећа,
- број дјеце обухваћен предшколским системом,
- број ученика који похађају средњу школу на подручју општине Станари,
- површина уређених и редовно одржаваних зелених површина,
- број изграђених спортских и културних објеката,
- број и значај спортских и културних манифестација које се одржавају на подручју општине Станари.

Стратешки циљ 3: До 2027. диверзификовати економију општине Станари кроз развој предузетништва, привлачење инвестиција и подизање пољопривредне производње на виши организациони и технолошки ниво

Диверзификација структуре економије општине Станари је предуслов дугорочне самоодрживости општине. Потребно је дефинисати и спровести обиман и свеобухватан

програм развоја предузетништва и малих и средњих предузећа. Такође, потребно је на системски и на квалитетно осмишљен начин константно радити на привлачењу инвестиција и развојних фондова. У подручју пољопривреде треба системски приступити развоју ланца вриједности, организовању пољопривредника и подизању технолошког нивоа производње на виши ниво.

За мјерење остварења стратешког циља користиће се следећи индикатори:

- број малих и средњих предузећа на 1.000 становника,
- проценат повећања броја занатских радњи,
- спољнотрговинска размјена општине Станари,
- број запослених на подручју општине Станари,
- број и износи нових инвестиција на подручју општине Станари,
- износи развојних фондова привучених на подручје општине Станари.

Стратешки циљ 4: До 2027. активним мјерама повећати стопу економске активности становништва и смањити стопу незапослености

Велики проценат економски неактивног становништва и велики проценат дугорочно незапослених се неће драматично смањити ни уз јачи развој економије и отварање нових радних мјеста. Економски неактивно становништво и дугорочно незапослени немају потребна знања и вјештине потребне послодавцима. Стoga је активним политикама и мјерама запошљавања потребно радити на активирању економски неактивног становништва и поновном повезивању дугорочно незапослених са тржиштем рада.

За мјерење остварења стратешког циља користиће се следећи индикатори:

- стопа економске активности становништва,
- стопа дугорочно незапослених,
- стопа незапослености,
- стопа незапослености младих.

СЕКТОРСКИ ПЛАН РАЗВОЈА

Секторски планови општине Станари усклађени су међусобно и са другим планским документима општине, попут Просторног плана. При дефинисању секторских циљева, развојни тим општине Станари водио је рачуна о њиховој повезаности са стратешким циљевима и међусобној комплементарности.

Секторски план економског развоја садржи читав низ пројеката унапређења капацитета локалне самоуправе и запослених у локалној самоуправи (секторски циљ 1.1. До краја 2018. године развити институционалне капаците општине за управљање локалним развојем), који, осим што ће утицати на развој економије, оствариће и напредак у односу локалне самоуправе према грађанима и сарадњи са цивилним сектором.

У **сектору друштвеног развоја**, стварају се услови за промјену негативних демографских кретања, повећање наталитета и задржавање најпродуктивнијег дијела становништва на подручју општине Станари. Ово ће се постићи већом бригом за мајке и

дјецу, младе породице са дјецима, бОљом здравственом и социјалном заштитом, отварањем предшколских установа, континуираним унапређењем система основног образовања, оснивањем одјељења средње школе и оснивање институције за образовање одраслих на подручју општине Станари. Због великог броја старих особа и самачких домаћинства радиће се на унапређењу здравствене и социјалне заштите старије популације. Општина Станари такође наставља са системском помоћи развоја цивилног друштва и укључивања грађана у живот локалне заједнице и јавне послове.

Обогаћивањем културних и спортских садржаја, планираним у оквиру секторског циља 2.3. друштвеног развоја, обезбеђује се повећање квалитета живота становника општине Станари. У оквиру сектора друштвеног развоја, посебна пажња посвећена је унапређењу капацитета локалне самоуправе за рад са грађанима, што је, како је већ приказано, комплементарно са секторским циљем 1.1. у сектору локалног економског развоја.

У сектору заштите животне средине и природних ресурса, посебна пажња посвећена је изградњи интегрисаног система управљања простором, заштите животне средине и природних ресурса, заштити постојећих водотока и заштити постојећих и планираних изворишта питке воде, изградњи канализацијске мреже, унапређењу система управљања отпадом, заштити и контроли ваздуха, заштити земљишта и рекултивацији девастираних површина.

САЖЕТ ПРЕГЛЕД ПЛАНА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈЕ СТРАТЕГИЈЕ ЗА ПЕРИОД 2017-2019

Према Акционом плану у 2017., 2018. и 2019. години укупно је предвиђено 84 пројекта. У следећој табели дат је приказ планираних пројеката према секторима развоја и планираних средстава неопходних за имплементацију тих пројеката (детаљан приказ свих пројеката могуће је погледати у Интегрисаној стратегији развоја општине Станари доступне на сајту општине).

Табела 1. Детаљан план имплементације Интегрисане стратегије развоја општине Станари за период 2017-2019 – извор: Интегрисана стратегија развоја општине Станари
НАПОМЕНА: ИЗНОСИ СУ У КОНВЕРТИБИЛНИМ МАРКАМА!

Сектор	Укупно процењена финансијска средства за имплементацију стратегија и мјера	Укупна предвиђена средства за прве три године	Финансирано из буџета општине				Финансирано из осталих извора				Број пројектата	
			Преглед по годинама				Преглед по годинама					
			2017.	2018.	2019.	Укупно	2017.	2018.	2019.	Укупно		
Економски	15.232.000	15.232.000	2.324.000	2.760.000	4.148.000	9.232.000	-	2.000.000	4.000.000	6.000.000	41	
Друштвени	3.159.000	3.159.000	961.000	781.000	1.407.000	3.149.000	-		10.000	10.000	25	
Заштита животне средине	3.114.050	3.114.050	793.000	1.174.050	1.047.000	3.014.050	-		100.000	100.000	18	
УКУПНО	21.505.050	21.505.050	4.178.000	4.715.050	6.602.000	15.395.050	-	2.000.000	4.110.000	6.110.000	84	

Реализација пројектата за извјештајну 2019. годину

Реализација секторских циљева предвиђених стратегијом развоја општине Станари приказана је према показатељима резултата и финансијским показатељима. Планом имплементације за 2019. годину планирано је 58 пројекта који представљају наставак већ започетих пројекта или који су планирани да се реализују у 2019. или који планирају да се започну и наставе реализацију у наредним годинама. У овој години се реализовало се 13 пројекта, а 4 пројекта су дјелимично завршена, односно завршетак њихове реализације пренесен је на наредне године.

Следеће табеле приказују стварно реализоване пројекте те стварне цифре уписане у складу са извјештајима о извршењу буџета за 2019. годину према секторским циљевима. **НАПОМЕНА: ЗБОГ РАЗЛИЧИТИХ НАЗИВА ПРЕДВИЂЕНИХ МЈЕРА И ПРОЈЕКАТА И СТАВКИ НАЗНАЧЕНИХ У БУЏЕТУ, ПОСТОЈЕ ОДСТУПАЊА У ЊИХОВОМ НАЗИВУ ДОК ЦИФРЕ КОЈЕ СУ УПИСАНЕ ПРЕДСТАВЉАјУ НА ПОЈЕДИНИМ СТАВКАМА КУМУЛАТИВНЕ ИЗНОСЕ!**

Табела 1.

Назив пројекта	Број приоритета и мјере	Статус пројекта	Финансирање из буџета у 2019. години (према извршењу буџета) у КМ	Финансирање из осталих извора у 2019. години
Секторски циљ: Економски развој општине Станари				
Израда и усвајање правилника о подстицајима за привредне субјекте који послују на подручју општине Станари	2.2.4.	Завршен	33.500,00	
Доношење правилника о подстицајима пољопривредној производњи на подручју општине Станари и формирање аграрног буџета	3.1.2.	Дјелимично завршено	30.879,00	
Реконструкција локалних путева и улица (асфалтирање и модернизација)	5.1.1.	Завршен	306.902,00	
Изградња хала за производне погоне у индустриској зони	2.2.3.	Завршен	627.726,00	
Изградња јавне расvjете	5.1.3.	Завршен	35.188,00	
Редовно насилање и одржавање путева у општини Станари	5.1.7.	Завршен	121.642,00	

Проектна документација и изградња главне улице Пијаца-Црква Станари	5.2.1.	Завршен	889.117,00	
Водовод за општину-бунареви, сабирни базени, примарна и секундарна мрежа	5.1.11	Дјелимично завршено	764.261,00	
УКУПНО			2.809.215,00	

Табела 2.

Назив пројекта	Број приоритета и мјере	Статус пројекта	Финансирање из буџета у 2019. години (према извршењу буџета) у КМ	Финансирано из осталих извора у 2019. години
Секторски циљ: Друштвени развој општине Станари				
Изградња обрадништа код школе „Десанка Максимовић“	9.1.2.	Дјелимично завршено	22.844,00	
Стипендирање студената и ученика према потребама локалне заједнице	9.2.1.	Завршено	191.671,00	
Обезбедити додатне програме подршке породици	11.3.2.	Завршено	480.680,00	
Обезбедити додатна финансијска средства за подршку повећању наталитета	11.3.1.	Завршено	73.183,00	
УКУПНО			768.378,00	

Табела. 3

Назив пројекта	Број приоритета и мјере	Статус пројекта	Финансирање из буџета општине у 2019. години (према извршењу буџета) у КМ	Финансирано из осталих извора у 2019. години
Секторски циљ: Заштита животне средине општине Станари				
Контрола квалитета животне средине и заштита природних специфичности	10.1.4.	Дјелимично завршено	164.649,00	
УКУПНО			164.649,00	

ЗАКЉУЧАК И ПРЕПОРУКЕ

Имплементација пројекта из Интегрисане стратегије развоја општине Станари у 2019. години се проводила према зацртаном Акционом плану за 2019. годину уз мања одступања. Битно је истаћи да поједини пројекти из различитих области које су третирани као стратешке нису реализовани, дијелом због не праћења зацртаних циљева, мјера и пројекта а дијелом због недостатка средстава односно због несразмјерног распореда расложивих буџетских средстава.

Анализирајући висину уложених средстава у пројекте према изворима, евидентно је да су средстава издвајана искључиво из буџета општине, те је потребно изналажање других извора финансирања који ће допринијети остварењу постављених циљева.

У наредном периоду потребно је урадити слједеће:

- треба да се настави са реализацијом већ започетих вишегодишњих пројекта, као и мјера која се понављају из године у годину,
- неопходно је ојачати капацитете за ефикаснију и ефективнију реализацију Стратегије развоја у наредним годинама у смислу реалних планирања,
- будући да значајан дио пројекта није започет, потребно је утврдити разлоге таквог исхода. Један од могућих узрока су: дјелимично нереално планирање, очекивања да се пројекти финансирају директно из општинских средстава која су недовољна, те изостанак сарадње на вишим нивоима власти и сл.

У односу на почетни период, данас је видно да постоји помак у развоју али је такође евидентан недостатак координације, где се у првом реду мисли на нереална планирања, те недостатак страних инвестиција које представљају један од основних покретача развоја у већини ЈЛС на територији цијеле БиХ. Битно је такође нагласити да постоји „економски вакум“ у 2020. години када уопште није постојао Акциони план имплементације Интегрисане стратегије развоја општине Станари.

Континуирани проблем који се јавља приликом израде извјештаја представљају достављене информације од стране других судионика стратешког процеса, које су често непотпуне, због чега претходно наведене податке не смијемо третирати као 100% тачне.

Станари, јул 2021. године

Број: 01-113.3/21

Датум: 01.07.2021. године

